

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези VII Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(04-05 листопада 2021 р.)**

1 том

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези VII Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 04-05 листопада 2021 р.). — Т.1. - Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2021. — 102 с.

Рекомендовано до друку вченою радою факультету музичної та хореографічної освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 3 від 18.10. 2021 р.

Редакційна колегія:

Шип С.В., доктор мистецтвознавства, професор;

Батюк Н.О., кандидат педагогічних наук, доцент

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2021

Музично-драматургічна діяльність зумовлює набуття знань молодшими школярами з музичної драматургії, зокрема щодо особливостей побудови музичної теми, її розвитку, кульмінації вистави тощо. Виконання цієї діяльності під час музично-театральних занять допомагає в залученні дітей до створення спільно зі вчителем сценарію номера, музично-драматургічних етюдів, музичних свят тощо.

Основним напрямом змісту *музично-хореографічної* діяльності є: розвиток пластичної культури тіла, навчання молодших школярів виразних рухів, жестів, умілого використання для реалізації художнього образу засобів хореографії.

Музично-режисерська діяльність пов'язана з набуттям дітьми елементарних навичок постановки музично-театралізованих номерів. Вона складається із системи художньо-творчих знань, умінь і навичок, специфічних для режисерської діяльності. Ця діяльність містить систему творчих завдань, метою яких є формування творчого підходу до реалізації певного музично-драматичного проєкту.

Практика свідчить, що більшість молодших школярів охоче залучається до музично-театралізованої діяльності. Через музично-драматичні дії діти реалізують свою потребу в самовираженні, спілкуванні, пізнанні себе через відтворення різних образів. У відвертому, щиросердному ставленні до художнього образу, втіленні його в різних формах музично-театралізованої діяльності молодші школярі залучаються до формування і розвитку художньо-естетичного сприймання, мовленнєвої компетенції, музичних і творчих здібностей.

Література:

1. Артемова Л. В. Театр і гра : Вдома, у дитячому садку, в школі. Київ : ТОВ «Томіріс», 2002. 292 с.
2. Воропаєв Є. Психолого-педагогічні проблеми дитячого театального співтовариства. *Обдарована дитина*. 2004. № 4. С. 48-54.
3. Сидоренко С. Театральне мистецтво як засіб творчого розвитку особистості молодшого школяра. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2006. Вип. 16. Режим доступу: https://library.udpu.edu.ua/library_files/psuh_pedagog_probl_silsk_shkolu/16/visnuk_15.pdf

Місько Галина Степанівна,
асистент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва

ТНПУ імені В. Гнатюка (м. Тернопіль, Україна)

КОНЦЕРТНІ ПРОГРАМИ НА ПРИКЛАДІ МОЛОДІЖНОГО ХОРУ ТНПУ імені В. ГНАТЮКА

На базі Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка впродовж останнього десятиліття функціонують кілька студентських творчих колективів, серед них – Молодіжний хор ТНПУ ім. В. Гнатюка (художній керівник Г. Місько), який було створено в 2016 році як творчу лабораторію практикуму роботи з хором, де студенти мали змогу творчо обирати музичні твори відповідно до тематики, стилістики та ін.

Його попередником можемо вважати жіночий хор факультету (художній керівник Г. Олексин-Місько), який функціонував від часу відкриття спеціальності. Саме цей колектив вперше представляв наш факультет на різноманітних конкурсах, зокрема, перемагав на Всеукраїнських та обласних конкурсах. Так, лауреатом IV Всеукраїнського конкурсу імені нашої видатної землячки, співачки світової слави С. Крушельницької стала народна аматорська жіноча хорова капела Тернопільського державного педагогічного університету (сьогодні – ТНПУ ім. В. Гнатюка, керівник Г. Олексин-Місько). Капела брала участь і у представленні творчих колективів області на творчому звіті в Києві в Палаці «Україна».

Загалом, впродовж тривалої діяльності під нашим керівництвом жіночий хор факультету брав активну участь у численних фестивалях, зокрема, на фольклорних як одному із видів культурно-дозвільної діяльності, котрі набули неабиякої популярності та поширення як у світі, так і в Україні на початку 1990-х років. Для них характерні поліфункціональність, інтерактивність, масовість за кількістю учасників в музично-театральних видовищах, в якій чільне місце займають народні традиції. Форма фестивалю – це доступні, демократичні, зрозумілі широкому колу поціновувачів засоби передачі етнографічних надбань та популяризації культурно-мистецької спадщини.

Так, на Західному Поділлі активно відбувається відродження видовищних форм святкування, особливо зимових, популяризуються народні фольклорні звичаї та обряди, які найбільш збережені в регіональній обрядовій традиції регіону. Тернопільщина, маючи потужний пласт народного автентичного фольклору, долучилась до відродження та реконструкції народних фольклорних традицій. Зокрема, в грудні, 1989 року в м. Тернополі, в палаці культури «Березіль» було започатковано фестиваль-конкурс виконавців фольклору, традиційних народних

обрядів та звичаїв на здобуття премії імені В. Гнатюка «Нова радість стала», який 30 років поспіль активно функціонує, знайомлячи пошановувачів різдвяної обрядовості з народними автентичними традиціями.

У 2015 році Тернопільсько-Зборівською архієпархією УГКЦ було започатковано фестиваль-конкурс колядок «Возвеселімся всі разом нині». З кожним роком зростає кількісний і якісний склад учасників фестивалю. Так, у 2017 році до участі в фестивалі було запрошено згадуваний вище Молодіжний хор ТНПУ ім. В. Гнатюка. Назва колективу власне було запропонована студентами, оскільки запрошувалися любителі хорового співу із різних факультетів університету. Ця традиція залишається і по сьогодні.

В програмі виступу на фестивалі 2017 року прозвучали «Колядки і щедрівки» М. Лисенка, виконавці майстерно поєднали хорове виконання з театралізованим дійством. Колектив був відзначений як лауреат першої премії, таким чином концертно-конкурсне життя колективу розпочалось перемогою. Наступні успішні виступи – перемоги на Міжнародному міжконфесійному конкурсі «Я там, де є благословення», відзнака диплома III ступеня (2018, 2019 рр.).

З часом репертуар колективу поповнився хоровими творами сучасних та зарубіжних композиторів, таких як П. Янчак, О. Токар, В. Бондаренка, представника української діаспори І. Соневицького та ін.

Продовжуючи напрям театралізації хорових виступів, колектив виборов Гран-прі Всеукраїнського фестивалю-конкурсу «Феєрія талантів», де виконав українські народні пісні «Човен хитається» Ю. Корчинського, «Не сходило вранці сонечко» О. Токар.

Зазначимо, що значно зросли можливості хору показати свою майстерність в умовах проведення дистанційних конкурсів. Зокрема, колектив виборов I місце на міжнародному конкурсі «Art planet» (Туреччина, 2020) із 15-хвилинною програмою обробок народних українських пісень. На конкурсі «Gold star» (Греція, 2021) Молодіжний хор виборов I місце, презентуючи уривок з Реквієму Г. Форє «Libera Me», твір сучасного польського композитора П. Янчека «Kyrie».

Окремим напрямком роботи хору є підготовка творчих магістерських програм. Серед успішних проєктів – «Музичне рандеву» у супроводі Галицького камерного оркестру, низка тематичних програм. Серед них: «Різдвяна казка» (2018), «Магія різдвяної ночі» (2019), де слухачі могли насолоджуватись колядками в обробці сучасних композиторів, авторськими творами, зокрема, «Ой хто, хто Миколая любить» в обробці О. Токар, «В зеленім ліску» в обробці М. Дацка, «Пречистая Діва», «Різдвяна ніч» Лесі Горової та ін. Натхненно прозвучали обробки

українських пісень та авторські твори М. Лисенка, В. Хлисти, І. Соневицького та ін. в магістерському концерті «Моя Україна співуча душа» (2020).

Учасники колективу залюбки приймають участь в концертних програмах на базі факультету та університету, на площадках міста і області. Так, в жовтні цього року в концерті до 90-річчя О. Білаша хор виконав його відомий твір «Сину, качки летять».

Отже, можемо зробити висновки, що хор по-праву займає гідне місце в творчому житті університету та міста, планує нові цікаві творчі проекти. Сredo колективу залишається незмінним – прагнення забезпечити можливість студентам творчо працювати, реалізовувати свої музичні уподобання, пізнавати традиції українського народу, адаптуючи їх в сучасному молодіжному середовищі, що є основою успішної діяльності хорового колективу.

Ашихміна Н. В., к.п.н., доц.;

Ден Сіює, здобувач

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний

університет імені К.Д. Ушинського»;

ДЕЯКІ МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МУЗИЧНО-РИТМІЧНОГО ПОЧУТТЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Однією з основних музичних здібностей є музично-ритмічне почуття, розвиток якого займає значне місце в системі виховання музичної культури молодших школярів. Почуття ритму – не тільки музична здібність, це – одна з першооснов життя і необхідна умова для відчуття його повноцінності.

У системі музичного виховання розвиток музично-ритмічного почуття є важливим і складним питанням, вирішенню якого приділялося багато уваги з боку багатьох музикознавців і музичних педагогів, серед яких: Б. Асаф'єв, Л. Баренбойм, Т. Боровик, Л. Виноградов, Е. Жак-Далькрос, З. Жофчак, В. Куш, З. Кодай, М. Монтессорі, К. Орф, К. Стеценко та багато інших. Сучасними дослідниками з галузі музичної освіти сьогодні продовжуються наукові розвідки щодо розробки системи розвитку музично-ритмічного почуття школярів різних вікових груп. Учені наголошують, що розвиток метро-ритмічного почуття, як одного з компонентів багаторівневої системи музичних спеціальних і загальних здібностей, є одним із першочергових завдань мистецької педагогіки.